

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2019/57 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı : 2021/116

Karar Tarihi: 24/6/2021

I. MALİ DENETİMİN KONUSU

Saadet Partisinin 2018 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Recep KÖMÜRCÜ, Serdar ÖZGÜLDÜR, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Kadir ÖZKAYA, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU ve Selahaddin MENTEŞ'in katılımlarıyla 4/12/2019 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle suç duyurusunda bulunulup bulunulmayacağı sorunu görüşülmüştür.

2. Saadet Partisinin 2018 yılı kesin hesap dosyasında, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının siyasi parti teşkilat listesinde aktif görünen 3 ile ait kesin hesap cetvellerinin sunulmadığı tespit edilmiştir.

3. Partilerin genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarının hayatın olağan akışı gereği kira, su, elektrik, posta, telefon, kırtasiye, tutulacak defterlerin satın alınması gibi birtakım genel yönetim giderlerini de yapması gerekir.

4. Siyasi partilerin faaliyetlerini yürüttükleri genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarına ait yerler partilerin kendilerine ait olabileceği gibi kiralık olarak da kullanılabilir. Şayet parti yetkililerine ait veya bunların kendi kullandıkları yerlerde siyasi parti faaliyette bulunuluyor ise bu takdirde kira sözleşmesi düzenlenerek isabet eden tutarın partiye bağış olarak kaydedilmesi gerekir.

5. 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 69. maddesinde, bir siyasi partinin bütün gelirlerinin, o siyasi partinin tüzelkişiliği adına elde edileceği; 70. maddesinde, siyasi partilerin giderlerinin amaçlarına aykırı olamayacağı ve bir siyasi partinin bütün giderlerinin, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılacağı; 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde de yapılan inceleme ve araştırmaları engelleyen ve istenen bilgileri vermeyen parti sorumluları hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis ve altmış milyon liradan az olmamak üzere ağır para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır. Bu hükümlere göre, parti yetkililerinin genel yönetim giderlerini kendi imkânlarıyla karşılamaları mümkün değildir. Parti yetkililerinin, bu şekilde yapmış oldukları gider bedellerini partiye bağış geliri olarak kaydetmek suretiyle parti tüzelkişiliği adına hesaplara dâhil etmesi gerekir.

6. Yönetim giderlerinin hesaplarda görülmemesi kayıt dışı gelir ve gider oluşturulmuş olduğunu göstermektedir. Bu durumda, 2820 sayılı Kanun'un 69. ve 70. maddelerine aykırı davranılmış olmaktadır.

7. Mahkemeye bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider oluşturulması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi gereğince gerekli işlemlerin yapılmasını temin için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

8. Bu itibarla Saadet Partisinin 2018 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

- Genel Merkeze ait kesin hesap cetvelinin sunulmasından dolayı işin esasını incelenmesine,

- Esas incelemenin yapılabilmesi amacıyla Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir ve gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterleri Sayıştay Başkanlığına göndermesi için Partiyeye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

- Anayasa Mahkemesine istenen bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider yapılması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan, Parti sorumluları hakkında 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

9. Saadet Partisinin Anayasa Mahkemesine verdiği 2018 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Sayıştay Başkanlığı tarafından hazırlanıp Raportör Ömer DURSUN tarafından Heyete sunulan esas inceleme raporu, Anayasa ve 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Kanun'un ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüülüp düşünüldü:

10. Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Partinin 2018 yılı gelirler toplamının 14.680.824,85 TL, önceki yıldan devreden nakit toplamının 483.797,32 TL, geçen yıldan devreden alacaklar toplamının 634.284,84 TL, yılsonundaki borçlar toplamının 388.141,13 TL olduğu ve giderler toplamının 14.686.905,36 TL, gelecek yıla devreden nakit toplamının 1.058.342,78 TL, yılsonundaki alacaklar toplamının 441.800 TL olduğu anlaşılmaktadır.

11. Partinin 2018 yılı kesin hesabının gelir ve gider rakamlarının yukarıda açıklanan tutarlardan oluştuğu, bu hâliyle 2018 yılı kesin hesabının doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

A. Gelirlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Gelirleri

12. Partinin Genel Merkez gelirleri toplamı 8.369.045,14 TL olup bu tutarın 4.539.673,45 TL'si üye giriş ve üye yıllık aidatları, 1.009.105 TL'si aday özel aidatı, 23.000 TL'si parti mal varlığı geliri, 1.923.537,87 bağışlar, 10.828,82 TL'si sair gelirler, 862.900 TL'si ise il ve ilçelerden alınan yardımdan oluşmaktadır.

13. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2. İl Örgütleri Gelirleri

14. Parti il örgütlerinin gelirleri toplamı 6.311.779,71 TL olup bu tutarın 2.384.914,99 TL'si üye giriş aidatı, 78.200 TL'si aday özel aidatı, 930 TL'si bayrak, flama, rozet ve benzerleri satışı, 98.207,53 TL'si sair geliri, 4.679,76 TL'si konferans sergi ve benzeri geliri, 26.291,45 TL'si il ve ilçelerden alınan yardım, 946 TL'si genel merkez yardımı ve 3.717.609,98 TL'si bağışlardan oluşmaktadır.

15. Parti il örgütlerinin 2018 yılı kesin hesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan inceleme neticesinde gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B. Giderlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Giderleri

16. Partinin Genel Merkez giderleri toplamı 8.386.896,50 TL olup bu tutarın 1.043.381,93 TL'si büro giderleri, 1.104.896,27 TL'si personel giderleri, 183.176,31 TL'si seyahat giderleri, 3.357.490,83 TL'si seçim propaganda giderleri, 112.523,80 TL'si konferans, sergi ve benzerleri giderleri, 70.800 TL'si kira giderleri, 1.688.820,62 TL'si demirbaş giderleri, 68,76 TL'si sair giderler, 946 TL'si teşkilata yardım giderleri ve 824.791,98 TL'si geçen yıldan kalan borç ödemelerinden oluşmaktadır.

17. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2. İl Örgütleri Giderleri

18. Parti il örgütlerinin giderleri toplamı 6.300.008,86 TL olup bu tutarın 2.235.404,36 TL'si büro giderleri, 584.091,01 TL'si personel giderleri 117.086 TL'si seyahat giderleri, 208.348,37 TL'si bayrak flama rozet ve benzeri giderleri, 531.430,80 TL'si seçim ve propaganda giderleri, 428.186,71 TL'si konferans sergi ve benzerleri giderleri, 876.884,99 TL'si kira giderleri, 173.724,05 TL'si yayın giderleri, 11.583,99 TL'si demirbaş giderleri, 229.675,04 TL'si sair giderler, 26.291,45 TL'si de teşkilata yapılan yardımlar, 862.900 TL'si

genel merkeze yapılan yardımlar ve 14.402,09 TL'si geçen yıldan kalan borç ödemelerinden oluşmaktadır.

19. Parti il örgütlerinin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

C. Parti Mallarının İncelenmesi

20. Partinin defter ve belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde 25.897,93 TL tutarında taşınır mal ve menkul kıymet ile 1.674.506,68 TL taşınmaz mal ediniminin olduğu anlaşılmıştır.

21. Yapılan inceleme neticesinde Partinin 2018 yılı içinde gerçekleştirdiği 183,60 TL tutarındaki taşınır mal ile 292.100 TL taşınmaz mal ediniminin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu tespit edilmiştir.

IV. SONUÇ

Saadet Partisinin 2018 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

Partinin 2018 yılı kesin hesabında gösterilen 14.680.824,85 TL gelir, 483.797,32 TL önceki yıldan devreden nakit, 634.284,84 TL geçen yıldan devreden alacaklar ve 388.141,13 TL yıl sonundaki borçlar toplamı ile 14.686.905,36 TL gider, 1.058.342,78 TL gelecek yıla devreden nakit ve 441.800 TL yıl sonundaki alacaklar toplamının eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna 24/6/2021 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Basri BAĞCI

Üye
İrfan FİDAN